Oświadczenie złożone
przez senator Ewę Monikę Kaliszuk
na 50. posiedzeniu Senatu
w dniu 21 stycznia 2026 r.

Oświadczenie skierowane do ministra infrastruktury Dariusza Klimczaka

Szanowny Panie Ministrze!

W niniejszym oświadczeniu pragnę ponownie odnieść się do problemu, który był przedmiotem moich wcześniejszych oświadczeń oraz odpowiedzi udzielonych przez Ministerstwo Infrastruktury pismami z dnia 11 czerwca 2024 r. oraz 5 grudnia 2024 r. Problem ten, pomimo zajęcia przez resort jednoznacznego stanowiska w zakresie interpretacji przepisów, nadal występuje w praktyce stosowania prawa i rodzi istotne konsekwencje dla cudzoziemców legalnie przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Z odpowiedzi Ministerstwa Infrastruktury jednoznacznie wynika, że prawo jazdy, którego termin ważności upłynął, jest dokumentem nieważnym i jako takie nie stanowi dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem, a w konsekwencji nie stanowi przeszkody do nadania osobie wnioskującej profilu kandydata na kierowcę. Stanowisko to zostało przez resort przedstawione w sposób spójny i konsekwentny. Jednocześnie analiza przepisów obowiązującej ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami prowadzi do wniosku, że kwestia ta nie została wprost uregulowana normatywnie, co w praktyce prowadzi do rozbieżności interpretacyjnych. Zgodnie z art. 2 pkt 3 ustawy o kierujących pojazdami profil kandydata na kierowcę stanowi „zestaw danych identyfikujących i opisujących osobę ubiegającą się o wydanie dokumentu stwierdzającego posiadanie uprawnienia do kierowania pojazdami utworzony, udostępniany, aktualizowany i archiwizowany w systemie teleinformatycznym". Przepis ten określa wyłącznie definicję profilu kandydata na kierowcę i nie zawiera żadnych przesłanek negatywnych ani nie odnosi się do kwestii posiadania ważnego bądź nieważnego prawa jazdy. Jednocześnie art. 4 ust. 2 ustawy stanowi, że „kierowca może posiadać tylko jedno ważne prawo jazdy". Jak wielokrotnie wskazywało Ministerstwo Infrastruktury, określenie „ważne" odnosi się do dokumentu posiadającego aktualną datę ważności, a prawo jazdy, którego termin ważności upłynął, nie uprawnia do kierowania pojazdem. Przepis ten dotyczy jednak sytuacji kierowcy posiadającego prawo jazdy i nie reguluje procedury uzyskiwania profilu kandydata na kierowcę ani nie przesądza o dopuszczalności jego nadania.

W obowiązującym stanie prawnym brakuje zatem przepisu, który wprost rozstrzygałby, czy posiadanie zagranicznego prawa jazdy, którego termin ważności upłynął, stanowi przeszkodę bądź nie stanowi przeszkody do nadania profilu kandydata na kierowcę. Ta luka normatywna skutkuje odmienną praktyką organów administracji publicznej oraz rozbieżnym orzecznictwem sądów administracyjnych, pomimo jednoznacznej wykładni prezentowanej przez Ministerstwo Infrastruktury. W orzecznictwie sądów administracyjnych oraz w decyzjach organów administracji publicznej pojawia się bowiem utrwalone stanowisko, zgodnie z którym posiadanie prawa jazdy, którego termin ważności upłynął, traktowane jest jako dalsze istnienie uprawnienia do kierowania pojazdami, jako jedynie utrata przez dokument ważności. Skutkuje to przyjmowaniem stanowiska, iż osoba taka nie może ubiegać się o nadanie profilu kandydata na kierowcę, mimo że zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Infrastruktury nieważne prawo jazdy nie stanowi dokumentu stwierdzającego uprawnienie do kierowania pojazdem. W rezultacie cudzoziemcy posiadający zagraniczne prawo jazdy, którego termin ważności upłynął, znajdują się w sytuacji faktycznego braku możliwości uzyskania prawa jazdy w Polsce. Nie mogą ani wymienić dokumentu, ani uzyskać nowego prawa jazdy poprzez odbycie szkolenia i zdanie egzaminu państwowego.

Problem ten ma również istotny wymiar społeczny i gospodarczy. Obywatele Białorusi stanowią obecnie jedną z najliczniejszych grup cudzoziemców przebywających w Polsce, drugą po obywatelach Ukrainy. Są to osoby, które w zdecydowanej większości pracują, odprowadzają podatki, zakładają rodziny i trwale wiążą swoją przyszłość z Rzecząpospolitą Polską. Z uwagi na bariery językowe oraz ograniczony dostęp do zatrudnienia w niektórych sektorach, w szczególności w administracji publicznej, znaczna część z nich podejmuje pracę w zawodach wymagających posiadania prawa jazdy, w tym w transporcie, logistyce oraz usługach, w których od lat obserwowany jest niedobór pracowników na polskim rynku pracy.

Mając na uwadze powyższe, pragnę podkreślić, że zgłaszany problem nie dotyczy potrzeby liberalizacji zasad bezpieczeństwa ruchu drogowego, lecz wyłącznie potrzeby jednoznacznego uściślenia przepisów, tak aby ich stosowanie było zgodne z wykładnią prezentowaną przez Ministerstwo Infrastruktury i jednolite w skali

całego kraju. W tym celu pozwalam sobie zaproponować doprecyzowanie przepisów ustawy o kierujących pojazdami. Zgodnie z tą propozycją w przepisach pojawiłby się zapis wskazujący, że „posiadanie zagranicznego prawa jazdy, którego termin ważności upłynął, nie stanowi przeszkody do nadania profilu kandydata na kierowcę". Wprowadzenie takiego zapisu nie tworzy nowego uprawnienia do kierowania pojazdami, nie legalizuje kierowania pojazdem na podstawie nieważnego dokumentu, nie znosi obowiązku odbycia szkolenia i zdania egzaminu państwowego, nie obniża standardów bezpieczeństwa ruchu drogowego ani nie dotyczy zasad wymiany zagranicznych praw jazdy. Celem proponowanego doprecyzowania jest wyłącznie zapewnienie jednolitego stosowania prawa, zwiększenie pewności prawnej oraz wyeliminowanie rozbieżności interpretacyjnych, które obecnie prowadzą do odmiennych rozstrzygnięć w analogicznych stanach faktycznych.

Z tych względów uprzejmie proszę o rozważenie podjęcia działań zmierzających do uściślenia obowiązujących przepisów w przedstawionym zakresie, tak aby prawo było stosowane w sposób spójny, przewidywalny i zgodny z intencją ustawodawcy.

Ewa Monika Kaliszuk
senator RP